

صلى الله عليه وسلم

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده معماری-شهرسازی
گروه معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته معماری

مجموعه تفریحی فرهنگی جنگل قائم کرمان

استاد راهنما:
دکتر فرهنگ مظفر

استاد مشاور:
دکتر آرمین بهرامیان

پژوهشگر:
فرزاد محدث
13... ماه....

اظهارنامه دانشجو:

موضوع پایان نامه : مجموعه تفریحی فرهنگی جنگل قائم کرمان

استاد راهنما: جناب آقای دکتر فرهنگ مظفر

اینجانب فرزاد محدث دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته معماری گرایش معماری دانشکده معماری - شهرسازی دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی 8811405204 گواهی می نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. به علاوه گواهی می نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه هنر اصفهان را به طور کامل رعایت کرده ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ:

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه کارشناسی ارشد، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است. نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده معماری-شهرسازی
گروه معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته معماری
آقای فرزاد محدث
با عنوان:
مجموعه تفریحی فرهنگی جنگل قائم کرمان

ارایه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم برای درجه‌ی کارشناسی ارشد که در تاریخ..... توسط هیأت داوران زیر بررسی و با نمره.....درجه..... به تصویب نهایی رسید

- 1- استاد راهنمای اول پایان نامه آقای دکتر فرهنگ مظفر با مرتبه علمی استاد یار امضا
- 2- استاد مشاور اول پایان نامه آقای دکتر آرمین بهرامیان با مرتبه علمی امضا
- 3- استاد داور داخل گروه آقای دکتر با مرتبه علمی امضا
- 4- استاد داور خارج از گروه آقای دکتر با مرتبه علمی امضا

مهر و امضای مدیر گروه

با سپاس فراوان از استاد عزیزم جناب

آقای دکتر فرهنگ مظفر ، که در طول دوره انجام این

پایان نامه همواره کمک و یاور من بودند

همه عمر بر ندارم سر از این خمار مستی

که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی

تقدیم به: **پدر مادر عزیزم**

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات
2	چکیده
3	1-1 پیشینه تحقیق
5	2-1 اهداف تحقیق
6	1-2-1 نقش اجتماعی و خدمت به جامعه
6	2-2-1 حفظ ارزش های فرهنگی
6	3-2-1 گذران اوقات فراغت
7	4-2-1 هدف اقتصادی
7	3-1 اهمیت و ضرورت تحقیق
8	4-1 پرسش های تحقیق
8	5-1 راهبرد تحقیق
9	6-1 کاربرد نتایج تحقیق
9	7-1 روش تحقیق
10	8-1 روند این پژوهش
10	9-1 شرح بخش عملی پایان نامه
	فصل دوم: طرح موضوع و سیری در مفاهیم اولیه آن
12	1-2 گردشگری و جهانگردی
13	1-1-2 تاریخ جهانگردی
14	2-1-2 ظهور جهانگردی در دوران معاصر
14	3-1-2 سیاست های صنعت گردشگری در جهان
15	4-1-2 جاذبه جهانگردی
15	1-4-1-2 جاذبه های مهیا
15	2-4-1-2 جاذبه های نامهیا
15	3-4-1-2 جاذبه های فرعی و یا کمکی
16	5-1-2 گردشگری در ایران

- 17 1-5-1-2 تاریخچه گردشگری در ایران
- 18 2-5-1-2 ایرانگردی داخلی
- 19 6-1-2 جاذبه‌های جهانگردی در ایران
- 19 1-6-1-2 جاذبه‌های فرهنگی
- 19 2-6-1-2 جاذبه‌های سنتی
- 19 3-6-1-2 مناظر طبیعی و پدیده‌های جغرافیایی
- 20 4-6-1-2 جاذبه‌های اقلیمی
- 20 2-2 فراغت
- 20 1-2-2 طیف تعریفی و مفهومی فراغت
- 23 2-2-2 تفریح
- 24 3-2-2 تفرج
- 24 4-2-2 اوقات فراغت و انواع آن
- 25 5-2-2 هدف‌های استفاده از اوقات فراغت
- فصل سوم: منظر آرائی و طراحی فضاهای سبز (اصول نظری و ضوابط طراحی)**
- 28 1-3 اهمیت و جایگاه فضای سبز در زندگی بشر
- 28 1-1-3 اهمیت و نقش فضای سبز از بعد شهر سازی و فنی
- 28 2-1-3 اهمیت فضای سبز از بعد زیست محیطی
- 32 3-1-3 اهمیت فضای سبز از بعد اجتماعی، رفاهی و تفریحی
- 33 2-3 سیر تحول فضای سبز عمومی در ارتباط با کالبد شهر
- 33 3-3 باغ‌های ایرانی
- 34 1-3-3 قدمت باغهای ایرانی
- 34 2-3-3 اهمیت و جایگاه باغ در فرهنگ ایرانیان
- 35 1-2-3-3 عوامل اجتماعی
- 35 2-2-3-3 مسائل حکومتی و سیاسی خاص
- 35 3-2-3-3 مسائل اقتصادی
- 36 3-3-3 اصول طراحی در باغسازی ایرانی
- 36 1-3-3-3 محوریت و هندسه در باغهای ایران

- 39 2-3-3-3 کوشک
- 39 3-3-3-3 آب در باغ
- 41 4-3-3-3 حصار و دیوار در باغ
- 43 4-3 بررسی معیارها و استانداردها و سرانه فضاهای سبز شهری
- 44 1-4-3 روش کلی برای دسترسی به سرانه مطلوب فضای سبز در شهرها
- 45 5-3 طبقه بندی انواع فضاهای سبز شهری و مقیاس عملکردی آنها
- 49 6-3 نگاهی به وضعیت فضای سبز در شهر کرمان (بررسی خصوصیات کمی و کیفی)
- 52 7-3 آشنایی با نمونه‌هایی از ایران
- 52 1-7-3 پارک جمشیدیه، تهران
- 55 2-7-3 پارک ملت
- 58 8-3 آشنایی با نمونه پارک‌هایی از جهان
- 58 1-8-3 پارک دولویل (Parc de la villette)
- 62 9-3 پارک‌ها و انواع فعالیت‌های تفریحی و بازی‌ها
- 63 1-9-3 فضاهای تفریح و بازی برای گروه سنی دیگر
- 64 2-9-3 اهمیت شناخت توپوگرافی و شکل زمین در طراحی فضای سبز
- 66 3-9-3 بررسی و شناخت مشخصات زمین‌های بازی و فضاهای تفریحی
- 66 1-3-9-3 زمین‌های بازی کودکان
- 67 2-3-9-3 زمین بازی برای همه گروه‌های سنی
- 68 10-3 نقش پارک‌ها در روابط جمعی (بررسی راهکارهای عملی)
- 71 11-3 صوت و مسائل مربوط به آن در طراحی فضای سبز
- 72 1-11-3 کنترل صوت از طریق فضای سبز
- 74 12-3 آب و جایگاه آن در طراحی فضای سبز
- 74 1-12-3 تبخیر و تأثیرات اقلیمی آب
- 75 2-12-3 آب ایستا و آب‌نماهای مسطح
- 76 3-12-3 آب جاری و آب‌نماهای متحرک
- 78 13-3 ضوابط محوطه‌سازی و طراحی پارک‌ها (عناصر، تجهیزات، مبلمان)
- 79 1-13-3 جزئیات و عوامل تأثیرگذار در طراحی مسیرهای پیاده

79 1-1-13-3 لبه ها- کناره ها
80 2-1-13-3 رمپ ها و پله ها
82 3-1-13-3 کف سازی
82 4-1-13-3 مکانهای استراحت در مسیر پیاده
83 2-13-3 دسترسی سواره
83 3-13-3 پارکینگ
85 4-13-3 آلاچیق ها
86 5-13-3 داربست ها یا پرگولا
87 6-13-3 نیمکت ها
88 7-13-3 آبخوریها

فصل چهارم: مطالعات منطقه ای (کرمان) - مطالعات سایت پروژه

90 1-4 مطالعات منطقه ای (کرمان)
90 1-1-4 کرمان - موقعیت کلی در یک نگاه
92 2-4 پوشش گیاهی
92 3-4 اقلیم کرمان
93 1-3-4 دما
93 2-3-4 بارندگی
95 3-3-4 بادهای محلی و غالب کرمان
97 4-3-4 تابش
100 4-4 معرفی سایت
100 1-4-4 تاریخچه مختصر منطقه (جنگل قائم)
101 2-4-4 موقعیت عمومی سایت
101 3-4-4 موقعیت سایت پروژه
102 5-4 مشخصه های سایت پروژه (دلایل انتخاب سایت)
104 6-4 بررسی آثار و بناهای تاریخی موجود در سایت
104 1-6-4 باغ بیرم آباد

110 2-6-4 تخت دریاقلی بیگ

فصل پنجم: برنامه ریزی کالبدی مجموعه - بررسی استاندارد ها و ضوابط فنی در ابعاد طراحی

فضای کالبدی

115 1-5 مقیاس عملکردی پروژه مجموعه تفریحی ، توریستی کرمان

115 1-2-5 برنامه ریزی کاربری های فضای باز مجموعه

116 2-2-5 برنامه ریزی کالبدی فضاهای معماری مجموعه

118 3-5 بررسی استاندارد ها و ضوابط فنی فضای کالبدی

119 1-3-5 رستوران

120 1-1-3-5 آشپزخانه

123 2-3-5 فضاهای نمایشگاهی

123 1-2-3-5 ضوابط و رهنمودهای طراحی

124 2-2-3-5 مسیر حرکت و نحوه گردش در موزه ها

126 3-3-5 سالن چندمنظوره

126 1-3-3-5 صندلی و نحوه انتظام صندلیها

127 1-1-3-3-5 نحوه استقرار صندلیها در سالن

129 2-3-3-5 راهروهای سالن

129 1-2-3-3-5 عرض راهروها

129 2-2-3-3-5 مشخصات راهروها

130 3-3-3-5 ورودیها و خروجیهای سالن

130 1-3-3-3-5 ورودی سالن نمایش

130 2-3-3-3-5 تعداد و ابعاد خروجی ها (براساس ضوابط ایمنی)

131 3-3-3-3-5 مکان خروجیهای سالن

131 4-3-3-3-5 مشخصات فنی سالن نمایش

131 1-4-3-3-5 زوایای دید

132 2-4-3-3-5 قوس جدیدی برای نشیمن در سالن سینما

134 3-4-3-3-5 ارتفاع و ترازهای کف

134 4-4-3-3-5 صحنه / پرده

- 135 5-4-3-3-5 اتاق پروژکتور
- 135 6-4-3-3-5 آکوستیک
- 136 5-3-3-5 ایمنی
- 136 1-5-3-3-5 سالن انتظار
- 137 2-5-3-3-5 سرویس های بهداشتی
- 137 6-3-3-5 دیاگرام ارتباطی فضاها

فصل ششم: طراحی معماری مجموعه (روند طراحی و نقشه های طرح)

- 140 1-6 روند طراحی
- 140 2-6 آنالیز موقعیت کلی سایت (بررسی همجواریها، دسترسی ها و عناصر موجود)
- 144 3-6 آنالیز خطوط، امتدادها و محورهای سایت
- 145 5-6 آنالیز دید و منظر در سایت
- 146 6-6 جانمایی اولیه و انتظار کاربریها در سایت
- 155 7-6 ایده اولیه طرح
- 158 8-6 انتظام نهائی فضاهای مجموعه
- 159 9-6 انتظام عملکردی در داخل فضاهای کالبدی
- 160 منابع و مآخذ

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان جدول
18	جدول شماره 1-2: رشد گردشگری داخلی در ایران
44	جدول 1-3: فهرست نیازهای یک پارک شهری بزرگ
47	جدول 2-3: سرانه فضای سبز در برخی از شهرهای ایران در زیر آورده شده است.
48	جدول شماره 3-3: انواع پارک‌ها و جمعیت استفاده‌کننده از آنها (هزار نفر)
49	جدول شماره 3-4: وضعیت سرانه فضای سبز شهر کرمان
121	جدول 1-5: سطح مورد لزوم آشپزخانه
128	جدول 2-5: نحوه استقرار صندلیها در سالن
134	جدول 3-5: اندازه صحنه / پرده
135	جدول 4-5: آکوستیک سالن

فهرست شکل‌ها

عنوان شکل

صفحه

- شکل 3-1: نقشه عمومی باغ شاهزاده کرمان که طرح کلی باغ بر مبنای یک محور اصلی شکل گرفته و بنای کوشک بر بلندای این محور واقع شده است. 37
- شکل 3-2: دو نمونه از باغها با طرح چهارباغ 38
- شکل 3-3: نقشه باغ ارم شیراز: طرح کلی باغ در امتداد یک محور اصلی 38
- شکل 3-4: دو فرم متداول در بنای کوشک باغها 40
- شکل 3-5: پارک مطهری کرمان 49
- شکل 3-6: پارک مطهری کرمان (موزه حیات وحش) 51
- شکل 3-7: مسیر پیاده 53
- شکل 3-8: دیتیل فضای سبز 54
- شکل 3-9: حوض اردک ها 54
- شکل 3-10: رستوران کردستان 54
- شکل 3-11: رستوران کردستان 55
- شکل 3-13: نقشه پارک ملت در شمال شهر تهران 57
- شکل 3-15: پارک دولویل 58
- شکل 3-16: پارک دولویل: سیستمی که اساس طراحی پارک را تشکیل می‌دهد (نقاط، خطوط و سطوح) 62
- شکل 3-17: پارک دولویل 62
- شکل 3-18: فضاهای بازی برای خردسالان 63
- شکل 3-19: ترکیب صحیحی از قرارگیری محل اتراق خانوادگی در کنار فضاهای بازی کودکان 66
- شکل 3-20: وسایل بازی کودکان (ساختمان مرکب) 66
- شکل 3-21: بازی و فعالیت‌های تفریحی کودکان همراه کارگاه ساخت و ساز 67
- شکل 3-22: نمونه‌ای از فضاهای نشستن و طرح استقرار نیمکت‌ها 68
- شکل 3-23: نمونه‌ای از فضاهای نشستن و طرح استقرار نیمکت‌ها 69
- شکل 3-24: بخش‌های متنوع پارک و برقراری روابط اجتماعی و ایجاد محفل‌ها 69

- شکل 3-25: جهت گیری مناسب برخی فضاهای نشستن نسبت به فعالیت‌های موجود در پارک 70
- شکل 3-26: ایجاد میدان‌های کوچک و فضاهای مکس در گره‌ها و محل تقاطع مسیرها 70
- شکل 3-27: پوشش گیاهی باید به صورت انبوه داری عمق کافی و از سطح زمین شروع شود تا تصویری بهتر در جلوگیری از آلودگی صوتی داشته باشد. 73
- شکل 3-28: بوسیله فضای سبز می‌توان فعالیت‌های شلوغ را از محیط آرام پارک تفکیک نمود. 73
- شکل 3-29: شکل مناسب ایجاد خاکریز سبز به عنوان مانع صوتی 73
- شکل 3-30: تصویر چهل ستون اصفهان و انعکاس آن در آب استخر جلوی ساختمان 75
- شکل 3-31: نسیمی که بر روی سطح آب می‌گذرد باعث تعدیل درجه حرارت و رطوبت محیط اطراف می‌شود..... 76
- شکل 3-32: آبنا و آبشار با فرم طبیعی (جزئیات طرح) 77
- شکل 3-33: لبه و جداول برای تفکیک مسیرها و کف سازی‌ها 79
- شکل 3-34: کف سازی‌ها 81
- شکل 3-35: گوناگونی طرح‌ها و نوع مصالح و کف سازی‌ها 82
- شکل 3-36: طرح‌هایی برای پارکینگ‌ها و دوربرگردان در انتهای مسیرها 84
- شکل 3-37: نمونه‌ای از آلاچیق و طرحی از پرگولا با تزئینات گیاهی در پایین 85
- شکل 3-38: طرح ترکیبی و گروهی از آلاچیق‌ها و سایبان‌ها برای نشستن 86
- شکل 3-39: طرح ترکیبی و گروهی از آلاچیق‌ها و سایبان‌ها برای نشستن 86
- شکل 3-40: نیمکت‌ها: اندازه و شیب مناسب برای نشستن - انواع مختلف نیمکت 87
- شکل 4-1: استان کرمان در پهنه ایران - تقسیمات استان کرمان 91
- شکل 4-2: میزان بارندگی 94
- شکل 4-3: نمودار معدل 10 ساله رطوبت نسبی هوا در ماه‌های مختلف سال 95
- شکل 4-4: جریانهای مهم هوایی در استان کرمان 96
- شکل 4-5: نمودار گلباد سالیانه در شهر کرمان 97
- شکل 4-6: گلباد چهار فصل در شهر کرمان 98
- شکل 4-7: نمودار زاویه تابش در شهر کرمان 99
- شکل 4-8: نقشه عمومی باغ بیرم آباد 106
- شکل 4-9: پلان همکف ساختمان کوشک اصلی (شاه نشین) مقیاس 1-200 107
- شکل 4-10: پلان ساختمان تابستان نشین مقیاس 1-200 107

- شکل 4-11: نمای جنوبی ساختمان شاه نشین مقیاس 1-200 108
- شکل 4-12: مقطع شمالی - جنوبی ساختمان شاه نشین مقیاس 1-200 108
- شکل 4-13: نمایی از ساختمان شاه نشین مقیاس 108
- شکل 4-14: نما و مقطع از ساختمان تابستان نشین مقیاس 1-200 109
- شکل 4-15: بنای تخت دریای قلی بیگ 111
- شکل 4-16: تخت دریای قلی بیگ: پلان همکف (بالا)، مقطع شرقی غربی (وسط)، نمای غربی (پائین) 112
- شکل 5-1: منظر عمومی سایت از سمت جبهه شمالی (دید به پشت سایت) 114
- شکل 5-2: ابعاد میزها و صندلی‌ها در رستوران در رابطه با ابعاد استفاده کنندگان 120
- شکل 5-3: نمودار گردش و روند فعالیت در آشپزخانه 121
- شکل 5-4: چیدن میزها در رستوران و فشردگی موضعی 122
- شکل 5-5: عرض گذرگاهها در رستوران 122
- شکل 5-6: ابعاد میز پیشخوان و صندلی دربار غذای مختصر 122
- شکل 5-7: تعیین ارتفاع حداقل و حداکثر تراز دید 124
- شکل 5-8: مسیر چرخش در گالری‌ها 125
- شکل 5-9: ابعاد یک صندلی 127
- شکل 5-10: فاصله ردیف صندلیها (سانتیمتر) 128
- شکل 5-11: زوایای دید 131
- شکل 5-12: زوایای دید 133
- شکل 5-13: زوایای دید 133
- شکل 5-14: زوایای دید 133
- شکل 5-15: زوایای دید 133
- شکل 5-16: زوایای دید 133
- شکل 5-17: دیاگرام ارتباطی فضاهای مربوط به تماشاچیان 138
- شکل 6-1: آنالیز موقعیت کلی سایت 142
- شکل 6-2: بررسی عوامل اقلیمی 143
- شکل 6-3: آنالیز خطوط و امتدادها 145
- شکل 6-4: آنالیز ناهمواری‌های سایت 146

- شکل 6-5: مقطع عرضی از سایت 148
- شکل 6-6: مقطع طولی از سایت 149
- شکل 6-7: آنالیز دید و منظر 151
- شکل 6-8: جانمایی اولیه و انتظار کاربری‌ها در سایت 154
- شکل 6-9: جریان‌ها و نیروهای ارگانیک 155
- شکل 6-10: انتظام عملکردی در داخل فضاهای کالبدی 160

فصل اول

کلیات تحقیق